

Datum:
2020-09-03

Yttrande

Kommunfullmäktige

Diarienummer:
MN-2020-2132

Yttrande över motion av Måns Berger (MP) om klimatanpassning STK-2020-36

Miljönämnden har beslutat att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har remitterat en motion av Måns Berger (MP) om klimatanpassning. Förslagsställaren yrkar på att ge hälsa-, vård- och omsorgsnämnden och funktionsstödsnämnden i uppdrag att klimatanpassa stadens särskilda boenden utifrån värmebölja. Miljönämnden anser att det är en angelägen fråga och ser positivt på förslagen, men anser att det finns aspekter som bör belysas ytterligare.

Yttrande

Miljönämnden anser att det är en angelägen fråga och ser positivt på förslaget, men önskar att följande synpunkter beaktas.

Malmö stad har tagit fram en process för analys av risk och sårbarheter som kommunens förvaltningar kontinuerligt ska bedriva. Metodiken som används för att identifiera kommunens risker och sårbarheter är kontinuitetsplanering samt riskanalys. Som komplement till risk- och sårbarhetsanalysen (RSA) görs även specifika fördjupade riskanalyser, för till exempel avbrott i elförsörjning, och utifrån typhändelser såsom värmebölja, skyfall, terrorism. Stadskontoret samordnar dessa analyser.

Kommunfullmäktige antog 2020-02-06 ”Utvecklingsplan för Malmö stads arbete med krisberedskap och civilt försvar 2020-2023” där det anges att: ”Nämnderna ska... inleda anpassning av verksamheten utifrån ett förändrat klimat och dess påverkan, t.ex. mer återkommande värmeböljor, risk för översvämningar.”

Det finns därmed redan en inriktning från kommunfullmäktige att nämnder ska inleda arbetet med att anpassa sina verksamheter utifrån ett förändrat klimat. Det behöver dock utredas vidare vilka åtgärder som är mest kostnadseffektiva samt hur dessa ska samordnas och finansieras. I utvecklingsplanen pekas det även ut att det behövs en samordnande roll för specifika typhändelser, däribland värmeböljor. Samordningsansvar utgår först när en fördjupad riskanalys utifrån typhändelsen har genomförts och behov identifierats.

Vad gäller värmebölja finns det hos berörda förvaltningar rutiner och handlingsplaner. Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen har tagit fram en handlingsplan och informationsaffisch, anpassad efter Folkhälsomyndighetens handlingsplan för höga temperaturer, som bl.a. publicerades på Malmö stads intranät *Komin* den 24 juni. Handlingsplanen riktar sig till ansvariga chefer inom hälsa, vård och omsorg i Malmö stad

som uppmanas att följa den. Funktionsstödsförvaltningen har tagit fram checklistor vid värmebölja: *Värmebölja – Allmänna råd i arbetet med brukare.*

Miljönämndens roll i denna fråga är främst genom tillsyn av omsorgsboenden utifrån miljöbalken, kap. 9 kap., 3 §: ”Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig.”

Vidare ska verksamhetsutövaren enligt 26 kap. 19 § i miljöbalken fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att förebygga olägenhet för människors hälsa genom egenkontroll. Egenkontrollen bör bland annat innehålla kontrollmätning av inomhusklimatet, funktionskontroll av ventilationen och värmesystemet i bostaden.

Tillsynen utgår från Folkhälsomyndighetens *Allmänna råd om temperatur inomhus*, som anger riktvärden för operativ temperatur, varaktiga och kortvariga. Råden gäller dock inte vid extrema väderförhållanden. Extrema väderförhållanden, liksom vad som ska betraktas som långvarigt och kortvarigt, måste bedömas av miljönämnden. Visst stöd kan fås från Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) som definierar värmebölja som en sammanhängande period av dygn då temperaturen någon gång under dygnet överstiger 25 grader. Arbetsmiljöverket betraktar ca 1 vecka som kortvarig värmebölja.

Om värmeböljor fortsättningsvis anses vara en extremhändelse så saknas det riktvärden, men förebyggande arbete så som informationsspridning och rådgivning till verksamhetsutövaren kan genomföras.

Folkhälsomyndigheten har sammanställt kunskap på området och tagit fram en vägledning och informationsmaterial som stöd i samhällets hantering. Även andra aktörer och myndigheter har tagit fram stödmaterial som kan användas för kunskapshöjning hos personal samt planering och prioritering.

Förslagsställaren lyfter också vikten av att öka mängden skugga genom tillförsel av grönska. Enligt *Klimatsamverkan Skånes rapport nr 9/2014* har studier visat att större grönområden kan ge en kylande effekt upp till 1 km från grönområdet. Andra studier har visat att mindre grönområden (upp till 200 m²) ger en positiv påverkan inom ett tiotal meter från platsen. Till och med enskilda träd har en effekt men den är begränsad. Detta visar på vikten av att arbeta förebyggande och ta hänsyn i planering och beställning av nya boenden och deras utemiljö så att plats ges åt grönska, exempelvis fler träd, gröna tak och väggar samt mer grönytor.

Ann Häger, projektledare vid miljöstrategiska avdelningen, har deltagit i utarbetandet av yttrandet.

Ordförande

Simon Chrisander

Nämndsekreterare

Emelie Andersson